

Εισαγωγή

Γιάννης Τουράτσουλου

Όπως και στον εν Κανά γάμο συνέβη με το καλό κρασί, έτσι και στη συνάντησή μας αυτή ο οίνος ο εξαίρετος φυλάχτηκε για το τέλος. Αυτή τη φορά όχι μόνον από την οικοδέσποινα μας, αλλά από όλους όσους μύχησαν για την επιστημονική αριστεία αυτής της σφύραξης.

Η Στρογγυλή Τράπεζα, ο νέος αυτός θεσμός, με τον οποίο η Επιστημονική Επιτροπή των Συναντήσεων αποφάσισε να πλαισιώσει τις εργασίες των συμπόσιων, αρχής γενημένης από την ερατεινή Μυτιλήνη, είναι ζητούμενο παλιό, αίτημα που κυκλοφορούσε πάντα στο μυαλό μας και σταματούσε στο έγκος των οδόντων μας. Αριθμός ερωτηματικών περισσότερο παρά κατάλογος απαντήσεων. Κατάθεση της άγνοιάς μας προς διευρεύνηση, παρά της γνώσης μας προς επίδειξη.

Προϋποθέσεις και κριτήρια για τον προσδιορισμό των συνόλων κεραμικής. Παράγοντες διαμόρφωσης και καθορισμού του τοπικού εργαστηρίου. Κέντρα παραγωγής και διακίνησης του κεραμικού προϊόντος. Δημιουργοί και μιμητές. Εξαγωγείς και μεταπράτες. Παράδοση και νεωτερισμοί. Ιστορικές παράμετροι. Πολιτικές ανακατατάξεις. Χρονολογικά σημεία στήριξης. Σχήματα και κατηγοριοποιήσεις. Εικονογραφία και διακόσμηση. Γεωγραφικές συντεταγμένες και κύκλοι διάρκειας. Επιρροές και επιδράσεις. Έθιμα. Κεμήλια. Λατρευτικά και τελετουργικά στοιχεία. Η νομοματική μαρτυρία. Κοινή ορολογία. Αποτελεσματικότητα και σαφής πληροφόρηση.

Μια θεματική πλούσια. Μια απαριθμηση αιτημάτων, αιτιών — όχι τυχαίων. Ούτε όμως και τυχαία. Ένας πύκνας ερωτηματικών που παρ' όλη την πολυμέρεια και τη φαινομενική του αντιφατικότητα — ελληνοτικό και αυτό δείγμα — εμπεριέχει την προβληματική που ευθύς εξαρχής έθεσαν οι Επιστημονικές Συναντήσεις για τη μελέτη της παραγωγής του κεραμικού τροχού από τον Μέγα Αλέξανδρο έως τον Αύγουστο, από τη Μακεδονία και τον ελλαδικό χώρο, έως τον Ινδό και τις Ηράκλειες Στήλες.

Η Στρογγυλή Τράπεζα δεν φιλοδοξεί να προσφέρει τη λυδία λίθο για την ανεύρεση μαγικής επίλυσης των προβλημάτων-θεμάτων που ενδεικτικά και μόνο προτάχθηκαν.

Στους αποθέτες οστράκων, στα ταφικά κτερίσματα, στα στρώματα καταστροφής, στα απορρίμματα εργαστηρίων, στα ανάγια, μέσα από μια πληθώρα εκφράσεων και εκφραστών, ο μίτος της επιστήμης καλείται να ανακαλύψει τη θύρα εξόδου, αναζητείται το καλειδοσκοπίο της γνώσης για να αναγνωρίσει την ειδοποιό διαφορά, την πηξίδα του πλοηγού, που γνωρίζει καλά τα ταραγμένα, ύφαλα ύδατα.

Η κ. Ηώς Ζερβουδάκη, η σιωπηρά αυτή πότνια του ηλίου από μέρος της Επιτροπής, η «Αθηναία» Susan Rotroff, ο «Δημητριεύς» Andreas Furtwängler και ο «Καρχηδόνιος» Jean-Paul Morel, γνωστοί γνώστες του *έν οίδα ότι οιδέν οίδα*, εργάτες τίμιοι και ενουνεύδητοι στο χώρο που η αγάπη τους για το αντικείμενο όρισε να υπηρετούν — πιστοί και ένθερμοι υποστηρικτές του θεσμού που είδε τη ληξιαρχική πράξη γεννήσεώς του στα Γιάννενα τον 1986, ανταποκρινόμενοι στην πρότασή μας, θα προσπαθήσουν να προσεγγίσουν, όσο το δυνατόν επιτυχέστερα, φαντάζομαι, έναν κυκλώνα ετερόκλητων θεμάτων, να δώσουν την πρόβλεψη διαόστου σε ένα πλήθος αφανών στοιχείων, να φωτίσουν τις σκοτεινές πτυχές παρερμηνειών και δοξασιών, να διεισδύσουν έως τους υποδόριους θηλάκους άδηλων γεγονότων, να δώσουν σάρκα και οστά σε μονοδιάστατες διαισθήσεις.

Συναξαριστές εμπειριών, λεξικογράφοι του τυχαίου αλλά και της ουσίας εραστές, οραματιστές και τεχνίτες πρακτικοί, οι σύντεγχοί τους και συναθλητές κυρίες de La Genière, Gerhild Hübner, V. Leon-Mitsoroulou, H. Fröhning, F. Blondé και οι κύριοι Γ. Παπαποστόλου, J. Schäfer και Κ. Τσάκος με τη σύμπραξη των κυριών Λίλας Μαραγκού, Αγλαΐας Αρχοντίδου και Στέλλας Δρούγου θα επιδιώξουν σε κοινή ανταλλαγή απόψεων να στοιχειοθετήσουν το κείμενο των συμπερασμάτων και των προτάσεων. Να μεθοδεύουν τα επόμενά μας βήματα – οπωσδήποτε σταθερότερα από πριν. Να μας μιήσουν στην ορθή αποκρυπτογράφηση της σφηνοειδούς γραφής της ελληνοιστικής κερραμικής.

Στην erste Weltheinheit, όπως ονόμασε ο πρώτος της μελετητής Johann Gustav Droysen την ελληνοιστική εποχή, να μας διευκολύνουν να αναγνωρίζουμε τις Einheiten, τις Einzelheiten der Welt, εκείνου του Κόσμου από τον οποίο, λίγο πολύ, όλοι εμείς αντλούμε τα ιδεώδη μας.